

memo aan de gemeenteraad

aan de gemeenteraad
dossiernummer 5907
onderwerp Onderzoek behoeften van jongeren m.b.t. jongerenwerk.

van het college van burgemeester en wethouders
datum 6 september 2022

Aanleiding

In de Raadsvergadering van 28 oktober 2019 over de Nota Sociaal Domein is de volgende toezegging gedaan: "Portefeuillehouder C. Dijkstra zegt toe om in navolging van aanbesteding jongerenwerk de behoefte van jongeren m.b.t. jongerenwerk te laten onderzoeken en dit in relatie tot preventie. De resultaten worden voor het zomerreces 2021 gepresenteerd".

Begin 2020 is de raad geïnformeerd dat er vanwege corona vertraging opgelopen was en dat de resultaten na de zomer gepresenteerd zouden worden. Door de voortdurend wisselende situatie rond corona, die zowel in- als extern beslag deed op de tijd van betrokken partners, is dit nog verder opgeschoven in de tijd, waardoor pas eind 2021 de volledige uitvraag kon worden gedaan.

In deze memo wordt aangegeven welke behoeften er leven onder jongeren als het gaat om jongerenwerk, welk aanbod er al is en welke visie en ervaringen er zijn ten aanzien van jongerenontmoetingsplekken.

Vervolgens gaan we in op de huidige stand van zaken rond het jongerenwerk in Gouda, nieuwe ontwikkelingen en de keuzes die daarin gemaakt worden.

Wat is er onderzocht?

Bij de verschillende betrokken partners is een uitvraag gedaan naar de behoeften van jongeren aan jongerenwerk. Daarbij is geïnventariseerd welke voorzieningen al aanwezig zijn in de stad voor de brede doelgroep jongeren. In de gesprekken werd tevens ingezoomd op de wens naar ontmoetingsplekken voor jongeren die overlast veroorzaken op straat.

De bevraagde partners zijn: Politie, gro-up Buurtwerk (jongerenwerk in Gouda), gebiedsregisseurs, de stadsmarinier, het Sociaal Team, het Jeugd Preventie Team, beleidsmedewerkers van de afdelingen Veiligheid & Wijken en Maatschappelijk Beleid.

Ook heeft gro-up Buurtwerk jongeren zelf bevraagd over waar de behoefte ligt. Dat is gebeurd tijdens ambulante rondes, tijdens activiteiten en op scholen tijdens schooljongerenwerk.

Uitkomsten van de inventarisatie

Op de volgende locaties kunnen jongeren (in pandig) terecht voor activiteiten:

De locatie van het jongerenwerk (gro-up Buurtwerk) aan het Stationsplein, de drie Buurtservicecentra, Het Bruisnest, De Klup, Cultuurhuis Garenspeerij, 't Govertje, maar ook bijvoorbeeld in sporthallen en op de sportvelden. De jongeren die actief willen meedoen aan activiteiten komen daar ook naartoe en zijn in beeld bij het jongerenwerk.

Voor jongeren die eenzaam zijn, sociaal contact missen, jongeren met autisme, psychische problemen etc. zijn er [Expex Ervaringscafé's en TsjillAut groepen](#), in Gouda en omringende gemeenten. Ook Het Bruisnest, De Speelwinkel, de Klup, de Buurtservicecentra etc. kunnen plek bieden aan deze jongeren. We zien hier echter weinig vraag vanuit deze jeugd.

Er is een groep jongeren die geen gebruik maakt van de eerdergenoemde ruimtes omdat die geen behoefte heeft aan de activiteiten die daar aangeboden worden. Zij zoeken in pandige hangplekken waar ze zonder toezicht van politie/handhaving onderling bij elkaar kunnen zijn. Ze staan wel open voor contact met de werkers van gro-up Buurtwerk. Deze wens is al langer bekend, maar tot nu toe

niet gehonoreerd omdat hier bij alle partners grote twijfels over bestaan. Er is vrees voor overlast op en rondom deze locaties. Ervaringen met dergelijke plekken in het verleden waren niet positief (niet houden aan regels/afspraken, te weinig zicht op wat zich daar afspeelt, ontplooiing van criminele activiteiten, etc.). Het gaat hierbij met name om jongeren die thuis niet terecht kunnen.

Er blijft, naast de interventies en organisaties die door de gemeente worden gefinancierd, altijd ruimte voor actieve en outreachende initiatieven die bijdragen aan de behoefte van deze jongeren om samen te komen, waarbij tevens wordt ingezet op talentontwikkeling en sociale competenties bij deze jongeren. Voorbeeld hiervan is de kickboksschool in Westergouwe. Hier doen jongeren sociale contacten op, wordt behalve aan spierkracht aan een positieve mindset getraind en leren zij met weerstand om te gaan.

Daarnaast lijkt het raadzaam om in te zetten op het verbeteren van de thuissituaties van deze jongeren (werken aan de relaties in het gezinssysteem en toekomstperspectief). Hier kunnen de outreachende en systeemgerichte interventies van het Sociaal Team een goede bijdrage zijn.

Het jongerenwerk bevindt zich nu aan het Stationsplein. Gro-up Buurtwerk heeft een voorstel voor een verbouwing ingediend, waardoor het een centrum voor jeugd in Gouda zou kunnen worden. Niet met een inloopkarakter; jongeren die alleen willen chillen kunnen hier niet terecht, jongeren met een doel wel. Het zou een plek kunnen worden waar jongeren onder begeleiding zelf vorm kunnen geven aan activiteiten en initiatieven. In het plan is rekening gehouden met een grote activiteitenruimte, een knusse ruimte voor kleine groepen (bijvoorbeeld meiden die meer privacy willen) of voor gesprekken met jongeren en/of ouders, een activiteitenkeuken en een (geluidswerende) studio.

Deze locatie zou dan door het jongerenwerk gebruikt kunnen worden om de jeugdinitiatieven te ondersteunen door diverse partners op gebied van jeugd om gesprekken te voeren met jongeren en ouders of spreekuur te houden. Maar ook voor overleggen, trainingen en intervisie tussen partners onderling.

De gemeente Gouda is huurder van het pand en beraad zich momenteel over de verbouwingskosten.

Naast een inpassende ontmoetingsruimte wordt ook gevraagd naar een overdekte ontmoetingsplek buiten, een zogenaamde JOP (Jongeren Ontmoetings Plek).

Het plaatsen van een JOP is niet zonder risico's. Ook als Politie, Stadtoezicht en jongerenwerk de plek meenemen in hun rondes zijn er nog volop momenten dat er geen toezicht is op gedrag en gebruik. Alleen wanneer een groepje jongeren verantwoordelijkheid wil nemen voor een plek, kunnen er goede afspraken gemaakt worden (ook met de buurt) en kan het een succes worden.

Helaas is de ervaring dat een ontmoetingsplek meestal toegeëigend wordt door een specifieke groep. Jongeren die niet bij deze groep horen, zijn niet welkom op zo'n ontmoetingsplek. Hierdoor bestaat de kans dat andere groepen ook om een 'eigen' plek gaan vragen.

In het recente verleden is bovendien gebleken dat omwonenden vaak fel kunnen reageren op de plaatsing van JOP's. Behalve dat bewoners de JOP meestal niet in hun wijk willen hebben zijn ze ook vaak kritisch op het inspraak traject vooraf. Daarnaast vraagt een JOP extra inzet van Politie en Cyclus en zijn er met enige regelmaat onderhoudswerkzaamheden nodig. In Goverwelle is ongeveer drie jaar geleden een JOP, onder druk van bewoners, een aantal weken na plaatsing weer verwijderd.

Huidige stand van zaken jongerenwerk

Sinds 1 januari 2021 wordt het jongerenwerk in Gouda uitgevoerd door gro-up Buurtwerk.

De gemeente Gouda onderscheidt de volgende zes doelstellingen in de opdracht aan gro-up:

1. Het (vroegtijdig) signaleren van risicogedrag/risicojongeren en het opbouwen en onderhouden van duurzame contacten met deze jongeren.
2. Het bijdragen aan een positief opgroei-klimaat en faciliteren van deze jongeren in hun ontwikkelingsproces. Focus ligt daarbij op het ontplooiën van de mogelijkheden en talenten van risicojongeren.
3. Het, samen met ketenpartners uit veiligheidsdomein, voorkomen van overlast op straat door het aanspreken en begrenzen van jongeren en het aanreiken van alternatieve vrijetijdsbesteding.
4. Het weerbaar maken van risicojongeren tegen de verleiding van criminaliteit en geweld.
5. Het vergroten van de binding van jongeren met de samenleving door jongeren te betrekken bij hun wijk en samen met hen activiteiten op te zetten.
6. Het signaleren van individuele problemen en deze adequaat aanpakken. Bij meer complexe problematiek zorgen dat jongeren met een warme overdracht worden doorverwezen.

Gro-up Buurtwerk richt zich op jongeren die andere organisaties, zoals bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), het Sociaal Team Gouda en Sportpunt Gouda, niet of onvoldoende bereiken.

De kerndoelgroep van het jongerenwerk is jongeren van 11 t/m 17 jaar, die risicovol gedrag en/of beginnende problematiek laten zien en waarbij het risico is dat ze zich ontwikkelen richting overlast gevend en/of crimineel gedrag. De praktijk van het jongerenwerk wijst uit dat het bereik van de doelgroep in leeftijd zich kan uitstrekken van circa 9 tot 23 jaar. De focus in de huidige opdracht ligt echter op bovengenoemde leeftijd van 11 t/m 17 jaar. Jongerenwerk maakt contact op straat, op sportlocaties, in buurtcentra en online.

Meiden zijn een specifieke doelgroep voor het jongerenwerk. Er is echter geen scherpe scheidslijn. 'Doen wat nodig is, voor wie het nodig heeft' is het motto. In de praktijk gaat het voornamelijk om Nederlandse jongeren met een Marokkaanse achtergrond. Ook is er contact met een groepje jongeren van 15-21 jaar uit de LHBTQI+ gemeenschap.

Gro-up Buurtwerk richt zich in het algemeen op groepen jongeren maar kan door de band met de jongeren en hun kwaliteiten individuele risico's boven water krijgen en in kaart brengen. Door middel van een aanvullende opdracht kan indien nodig individuele coaching worden ingezet en/of toeleiding naar de juiste externe ondersteuning.

De jongerenwerkers zijn daar waar de jeugd is. Op straat, bij verenigingen, op scholen en zeker ook online. Via Instagram signaleren zij en sturen ze waar nodig een bericht naar jongeren individueel als ze zich zorgen maken of ze vragen of ze ergens mee kunnen helpen. Bij trends en ontwikkelingen, maar ook preventief bieden ze online voorlichtingen aan en waar nodig doen ze dit in samenwerking met partners.

Jongerenwerk heeft een positieve invloed op de jeugd. Jongerenwerkers fungeren als een rolmodel, geven het goede voorbeeld en gaan normerend te werk. Zo werkt gro-up Buurtwerk bij de jongeren aan (h)erkenning en biedt hen steun bij het opgroeien.

Uit recent wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat deelname aan professioneel jongerenwerk een belangrijke preventieve functie heeft: het draagt bewezen bij aan de persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke participatie van jongeren. Het multi- methodisch handelen en de werking van jongerenwerk is met dit onderzoek onderbouwd (Jolanda Sonneveld, Tilburg University, 2022).

De jongerenwerkers van gro-up Buurtwerk hebben in anderhalf jaar tijd een stevige positie ingenomen en veel jongerengroepen die overlast veroorzaken kunnen bereiken met hun aanbod. Zo bieden zij sportactiviteiten aan en hebben zij jongeren tijdens de laatste Ramadanmaand zelf een programma met activiteiten laten ontwikkelen en uitvoeren, waaronder een Iftar voor de wijk en een buurtbingo voor oudere bewoners.

Het schooljongerenwerk is momenteel actief op 5 middelbare scholen, die allen een aanbod op maat hebben gekregen. Dit varieert van ambulante pauzerondes (signaleren, maar ook op zoek naar talenten, ideeën, hulpvragen of thema's die veel spelen onder de jeugd) tot talentgerichte interventies, tot spreekuren, voorlichting of projecten op maat (bijvoorbeeld speciaal voor meiden een stukje empowerment). Na de zomervakantie komen hier mogelijk nog 1-2 scholen bij en ook op basisscholen wordt nu kennis gemaakt.

Naar verwachting gaat in oktober het project Express Yourself van start. Hiervoor is een fondsaanvraag gedaan, in samenwerking met de Goudse Schouwburg en de urban curator. Dit project biedt jongeren de mogelijkheid om workshops en een bootcamp te volgen in de disciplines muziek, dans, spoken word/rap en theater. Na de bootcamp volgen audities en worden 20-30 jongeren geselecteerd om een grote voorstelling te maken in de Schouwburg. Met de workshops en bootcamp wordt uitgegaan van een bereik van 100-150 jongeren, waaronder ook de kwetsbare doelgroep en doelgroepen die qua culturele achtergrond, interesse/talenten en mogelijk ook gender met het reguliere aanbod van gro-up niet of onvoldoende bereikt worden.

Onder regie van de gemeente is er op operationeel niveau een positieve samenwerking tussen het jongerenwerk en belangrijke partners zoals politie, stadstoezicht, Sportpunt Gouda, JPT en woningcorporaties. Onderling vindt er structureel afstemming plaats over de aanpak van jongeren op individu- en op groepsniveau. De ketenpartners houden elkaar wekelijks, dan wel dagelijks via een WhatsApp-groep op de hoogte van signalen op straat, waardoor er tijdig door de juiste discipline gereageerd kan worden op ongeregeligheden. Ook buiten de gemeentegrenzen stelt het jongerenwerk zich coöperatief op in de samenwerking met buurgemeenten ten aanzien van Goudse jongeren.

Actuele ontwikkelingen

Niet iedere groep en buurt kan direct profiteren van de inzet van het groepsaanbod of de individuele coaching van jongerenwerk, deels omdat de opdracht niet zo ver reikt dat aan alle jongeren individuele coaching geboden kan worden.

De gemeente blijft zich inzetten om de sociale cohesie te versterken in de buurten waar het meeste aandacht naartoe gaat vanwege overlast en onveiligheid. De afdeling Veiligheid en Wijken heeft onlangs in gebied Oost twee overlastgevende jeugdgroepen geprioriteerd, de zogeheten Goverwellegroep en de Marathonlaangroep. Na de zomer zal hoogstwaarschijnlijk een derde overlastgevende jeugdgroep geprioriteerd worden, in gebied West (Korte Akkeren). Een gerichte aanpak van deze problematische groepen en hun gedrag is van belang voor de veiligheid en leefbaarheid in de buurt én om te voorkomen dat groepsleden criminele activiteiten ontplooiën. Tegelijkertijd wordt hiermee gewerkt aan het doel nieuwe aanwas te voorkomen. Dit vraagt om een gestructureerde en omvattende aanpak van jeugdoverlast, met duidelijke regie en kaders, weergegeven in een plan van aanpak. Een integrale aanpak op veiligheid en zorg is hierbij nodig. Om het plan van aanpak en de daaruit voortvloeiende interventies, preventief en repressief, goed in te kunnen zetten, zal extra capaciteit nodig zijn van onze (keten)partners (Politie, stadstoezicht, gro-up Buurtwerk, Sportpunt Gouda).

Young Leaders

Hiernaast is in Gouda Oost deze zomer de Pedagogische Buurtaanpak en het Young Leaders programma van Noorda & Co van start gaan, in samenwerking met gro-up Buurtwerk. Dit is een pedagogisch activeringsprogramma voor risicojongeren in kwetsbare wijken, wat tot doel heeft jongeren tot zelfbewuste personen te maken, die verantwoordelijkheid willen nemen in hun wijk; zogeheten positieve rolmodellen. De Pedagogische Buurtaanpak zal de sociale en pedagogische krachten van volwassen bewoners en jongeren in de buurt versterken.

Cruyff Court en Krajicek Foundation

Al langer bestaat de wens in Gouda Oost een Cruyff Court te realiseren. Hiervoor is een locatie in beeld. De gemeente is hierover met de Cruyff Foundation en diverse partners zoals Mozaïek Wonen in gesprek. Betrokkenheid en actieve inzet van buurtbewoners is hierbij een belangrijke voorwaarde. Ook worden gesprekken gevoerd met de Krajicek Foundation waarbij gekeken wordt naar de mogelijkheid om jongeren te laten spelen en sporten op ontmoetingsplekken in de wijk, onder begeleiding van buurtsportcoaches en Krajicek Scholarshippers.

Deze preventieve programma's en interventies gaan uit van de betrokkenheid van jongeren zelf, ze worden geactiveerd, ontwikkelen vaardigheden, krijgen een verbindende rol en én worden rolmodel voor anderen. Tegelijkertijd worden concrete resultaten bereikt in de vorm van verbeteringen in de fysieke leefomgeving en een divers activiteitenaanbod.